

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.,
a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Nimeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiun
Nimeri singuratici à 20 bani se vând la librăria G. Cârjan, Ploceșt

Înlături cu indiferentismul!

(*) E un strigăt puternic acesta, strigăt provocat de o nesfârșită amărăciune a inimii românești și de o violentă revoltare a conștiinței naționale.

Înlături cu indiferentismul! Câtă chinuitoare durere, câtă mânie justă residă în cuvintele acestea!

E un program întreg, în aceste cuvinte energice. Este programul acțiunii naționale în contra reacțiunii antinaționale care s'a încuibat între noi.

»Reacțiune antinațională«. Sinistru înțeles are concepția asta, sinistru înțeles și fatale înfriruri. Dar' faptele o confirmă!

Simptome îngrijitoare, făpturi penibile, atitudini condamnabile între noi vin să dovedească existența nefastului spirit al reacțiunii antinaționale.

Nu sînt mulți anii cari ne despart de viguroasele noastre acțiuni naționale din trecut. Sînt numai trei ani de-atunci. Cu toate astea, trei — numai trei! — ani de încercări și de loviturii neașteptate venite dela unii frați, fură de ajuns ca să înlesnească duhului rău al reacțiunii antinaționale introducerea în sinul nostru!

Adevărat, că cumplite au fost acele încercări și loviturii nelegiuite. Adevărat, că noi, popor tinăr politic, am trebuit să simțim puternic efectul lor.

Dar' noi mai știm, că tocmai asemenea năpăsturi, tocmai nenorociri de natura celor îndurate pe vremea »crisei«, — sînt acelea cari dacă au trecut, lasă în urma lor numai desconcentrări trecătoare, pentru-ca din experiența căștigată să răsără un curaj și mai neînfrînt de a stăruii în vechea luptă, un avânt și mai nobil de a ne apăra sfintele drepturi!

Acesta e un proces psihologic naturalicește foarte explicabil și eticește absolut nelipsit conștiențelor sănătoase, sufletelor viguroase, inimilor entusiaste și iubitoare de neam!

Ei bine, acesta-i oare tabloul ce ni-l oferă starea de acum a spiritelor la noi, în sinul cărturarilor și în sinul poporului? Putem noi arăta acele conștiențe sănătoase, acele suflete viguroase, acele inimi entusiaste și iubitoare de neam?!

Încercăm o durere fără seamăn, ni-se strînge inima de fiorii mahnirei, sufletul ni-se sbuciumă de valurile indignării, — pentru-că ne vedem nevoiți a mărturisii tocmai contrarul stărei reclamate de interesele noastre înalte, de binele nostru național suprem...

De trei ani de zile nu facem decât ceea-ce spune poetul providențial:

»...caută 'n jur de tine...«

Și ce vedem? Stau ca brazii 'n munte bărbați sute de mii?!

Oh, Doamne! Cât de fericiți am fi și cât de fericiți ar fi neamul nostru întreg se mai vedem odată acei »ca brazii 'n munte, bărbați sute de mii!...« Dar' nu-i vedem, Doamne, nu-i vedem!

E un tărîm pustiu de conștiențe sănătoase, pustiu de suflete viguroase, pustiu de inimi entusiaste și iubitoare de neam!...

Vedem numai conștiențe abătute. Aflăm numai suflete resignate. Simțim numai inimi decepționate și pare-că înstrăinate de neamul scump...

Totul e învăluit într'o negură nepătrunsă și rece. Totul e trist și urit. Afurisita negură a indiferentismului ne-a încins. Indiferentismul nefast face totul trist și urit în tabăra noastră...

De trei ani, nu mai întănești decât aproape tot frații indiferenți față de cauza noastră a tuturor. La adunări sau consfătuiri nu merg, — li-e oprit de guvern. Gazete naționale nu cetesc, — li-e silă, pentru-că — »gazetarii se ceartă«. Afaceri naționale nu mai spriginesc, — »de ce se spriginesc?«

S'a un găsit de curînd alegerile pentru congregații. Presa noastră, oamenii

noștri frunțași au apelat la toți frații: să nu se lase, să lupte pentru ai noștri... Luptară voinicește în unele părți și reușiră.

Dar' în cea mai mare parte se purtară culpabil. Fură cuprinși de nelipsitul indiferentism... Ear' dușmanii, înebuniți de bucurie, învinsă!

Indiferentismul! Dar' nu înțelegem, voi indiferenților, voi culpabililor, că boala asta este cea mai periculoasă, este — mortiferă. Indiferentismul în chestia națională, este egal cu a ne sinucide naționalicește!

Deșteptați-vă deci, voi indiferenților, voi culpabililor de delictul nesocotirii neamului!

Deșteptați-vă, și într'un glas cu noi strigați:

Înlături cu indiferentismul!

Sibiu, 25 Noemvrie n.

Chestia Ghenadie — Sturdza.

Cetitorii noștri știu că dl D. A. Sturdza a aflat de bine a redeschide chestiunea mult agitată a fostului Metropolit Ghenadie. Știu că fostul Metropolit a dat în judecată, pentru calumnie, pe dl Sturdza. Tribunalul însă a pus la dosar afacerea, până-ce senatul nu va da o autorizare pentru a pune în curs procesul. Considerînd aceasta ca o pedecă, fostul Metropolit a adresat M. Sale Regelui o scrisoare prin care îl roagă să întrevină.

Eată ce spune, între altele, fostul Metropolit:

Mirat și măhnit, Sire, am văzut acum că dl Dimitrie Sturdza, deși prim-ministru al Majestății Voastre, făcînd întrunire electorală, earăși mîbăljocește aruncînd asupra mea aceleași injurii, aceleași calumnii.

Earăși sînt turburat în odihna mea sufletească. Earăși sînt lovit în cîntea mea, earăși sînt defăimat în credința mea. Rivna frunțașilor țerei cari au lucrat după spusa Majestății Voastre la deslegarea crizei bisericești de acum doi ani se zădărnicește, hotărîrile justiției sînt nesocotite, ear' jertfa mea rămîne de prisos.

După cele-ce s'au petrecut, Sire, nelegiuirea de azi este mai mare chiar decât cea de atunci.

În nemărginita și fireasca mea durere, am fost silit să mă adresez la justiția țerei.

În calea judecății însă, am găsit pedecă înalta dregătorie în care se află acela care mîclevetește.

De aceea, Sire, nevoit sînt să rog, cu tot respectul, pe Majestatea Voastră ca să iee toate măsurile ce va crede de cuviință în înalta Sa înțelepciune, ca în calea dreptății pedecă să nu mai fie.

Majestatea Voastră, oerătorul nostru al tuturor, nu va îngădui ca după-ce, fără să fi fost vinovat, eu am primit să fac toate jertfele cari mi-s'au cerut, să fiu neîncetat prigonit ca un oropsit în țeara mea, fără-ca să pot măcar să găsesc și eu, ca cel din urmă creștin, drum deschis la justiția țerei.

Rămân ca întotdeauna, Sire, cu tot respectul, al Majestății Voastre, smerit rugător către Dumnezeu. Fost al Ungro-Vlahiei și Primat al României.

† Ghenadie.

Declarații prețioase. Voind a capacita și a intimida opoziția, guvernamentală »Pesti Hirlap« în primul seu dela 24 c. comparînd constituționalismul maghiar cu cel austriac, face următoarele declarații:

»În Ungaria constituționalismul nu este numai organism de stat și de drept public, ci înseamnă totodată și ideea națională maghiară. În Ungaria cu susținerea neştirbită a constituționalismului nu sînt împreunate numai libertăți și drepturi cetățenești, ci este împreună și dominațiunea națiunii maghiare și astfel și chestia existenței sale.

În Ungaria numai constituționalismul poate fi exclusiv maghiar, ear' absolutismul, fie în ori-ce formă, nu e de lipsă să fie exclusiv maghiar. A împedea această constituție, sau a o suspenda prin atacuri îndreptate de jos, este egală unei nebunii, care seamănă cu aceea, când cineva își precipită carul pe un povîrniș prăpăstios, fără a pune pedecă.

Ei, eată un tablou, pe cât de trist, pe atît de real și adevărat. De fapt, până-acum constituționalismul la noi nu a însemnat altceva, decât dominațiunea, sau mai bine, absolutismul națiunii maghiare asupra celorlalte popoare din patrie.

Dar' tot aceasta ne arată, că acest absolutism al unui popor, fiind nenatural, trebuie mai curînd ori mai tîrziu să se prăbușească, făcînd loc unei noue ordine de stat, firească și naturală.

Cehii tineri contra ministrului de război. Clubul Cehilor tineri din Viena în ședința sa din 23 c. s'a ocupat cu ordinațiunea secretă a ministrului comun de război, privitoare la controalele militare, la cari cunoscutul »zdeje« a făcut multă încercală.

Clubul a declarat, că cu **Krieghammer** nu mai tratează, considerîndu-l de abdicat. S'a luat apoi deciziunea, ca să se trimită în chestia ordinațiunii o deputație la prim-ministrul și la ministrul de finanțe.

În cercurile politice din Viena se vorbește, că deputații cehi amenință cu presiune; între altele se zice, că în proximele delegațiuni nu vor vota budgetul militar.

Situația din Ungaria e încă tot nehotărîtă. Unele ziare spun ca sigur, că Bánffy are a mîna decretul pentru prorogarea dietei și va face us de el când îi vine bine. Altele zic, că în timpul cât dieta va pausa, se va hotărî soarta guvernului. »Köln Zeitung« crede, că la 1 Ianuarie 1899 se va suspenda constituțiunea Ungariei. — »Alkotmány« caracterizează astfel situația:

»Lupta decisivă s'a început, nu după plan, ci din o ciocnire neașteptată. Acum trebuie să se hotărască, dacă Bánffy mai poate ori nu să calce în picioare până la fine Ungaria, drepturile, parlamentul, constituția și onoarea ei... O catastrofă trebuie să urmeze în cel mai scurt timp. Se poate că jertfă a ei nu va căde numai Bánffy, ci și parlamentul. Dar' nici o pagubă: un parlament cumpărat la tîrg, e vrednic de cădere împreună cu stăpînul său.

Iubileul împăresc.

Peste câteva zile e aci ziua epocală, de când M. Sa Monarhul a luat în mîna frînele guvernării peste întreaga monarhie. Cincizeci de ani se împlinesc de atunci — și dacă nu s'ar fi întemplat tragedia dela Geneva, ziua de 2 Decemvrie ar fi devenit o zi de strălucit iubileu, cu pompă împărescă.

Astfel însă a rămas ca ea să fie o zi de rugăciune și filantropie. Insuși M. Sa dorește ca ea să fie așa.

Pe când însă Maghiarii vîd un »atențat« în sîrbărea cu religiozitate a acestei zile, pe atunci, arhierii noștri edau circulare speciale pentru a dispune cum să se sîrbeze mai cu vrednicie această mare zi.

Circularul episcopului Radu.

Știm că episcopii din Austria au dat deja o pastorală comună din acest prilej. Câțiva episcopi catolici din Ungaria au dat asemenea scrisori pastorale potrivite și nu începe îndoială că toți arhierii, de toate confesiunile vor face asemenea.

Din partea arhieriei noastre cunoaștem până-acum circularul episcopului de Lugoj, Dr. D. Radu.

Tipărit în formă festivă, potrivită cuprinsului seu elevat, acest circular spune următoarele:

Cincizeci de ani se împlinesc în ziua de 2 Decemvrie 1898, de când Majestatea Sa Preainălțatul nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I. a luat în mînile Sale frînele ocăr-muirii popoarelor, menite de provedința divină a fi conduse de gloriosul sceptru habsburgic.

Istoria popoarelor rar ne arată cazul în care se concede unui suveran, supus și el nestatorniciei vieții ome-nești, a puti sîrbători o zi atît de însemnată din domnia sa, și puține sînt și popoarele cari au prilejul de a-și amesteca sentimentele loialității și bucuriei lor cu bucuria, cu mîngîierea, cu fericirea Domnitorului lor într'o asemenea sîrbătoare.

Casul acesta rar și prea însemnat, este cazul de față, în care ziua de 2 Decemvrie 1898, între sentimente de nespusă bucurie, va vesti mulțimei popoarelor credincioase strălucitei Case de Habsburg sîrbătorirea puternicului seu stăpîn, sîrbătorirea celui-ce locmai de o jumătate de veac împarte peste dînsule binefacerile unei ocăr-muirii înțelepte și glorioase.

La această bucurie generală, clerul și poporul diecesei Lugojului cu supunere omajială luăm parte și cu inimă curată, cu dragoste și cu pietate vom și sîrbători, nu numai pentru-că dela ai noștri părinți nu scumpătate am moștenit devotamentul neșermurit, statornicia fidelitate și adanca venerațiune către înaltul tron, ca niște virtuți alese și nevestegite, prin cari ei cu atîta strălucire s'au știut caracteriza și împodobi întotdeauna; ci și pentru-că între altele, Lui, Augustului iubitant, noi îi datorim, ceea-ce atît de scump ne este, însăși întemeierea preaiubitei noastre diecese, prin care nouă și nu pușină mîrire s'a reversat peste biserica greco-catolică română.

Și sîrbătorind, stringem-vom, earăși cum dela aceiași ai noștri părinți am învețat, împrejurul altarului Dumnezeuului nostru celui viu și cerînd vom cere dela el, Împăratul veacurilor ne-muritor, ca pe Preainălțatul și de Christos iubitorul nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I. să-l încununeze cu arma adevărului și a bunăvoinei, să umbrească asupra capului seu în ziua de luptă, împuterînd brațul seu și înălțînd dreapta sa să-i dăruiască adanca și stătătoare pace, să grăiască întru inima sa cele bune pentru biserica lui și pentru tot poporul lui, ca vieață lină și neturburată să petrecem întru toată bună credință și curăția!

După acestea P. S. Sa dispune următoarele:

Ear' pentru-ca sîrbătorirea noastră să se întemple într'o formă, prin aceasta dispunem următoarele:

1. În ziua de 2 Decemvrie 1898 n. în toate bisericile noastre parohiale se va sluji cu solemnitate sf. liturgie împreună cu doxologia cea mare pentru M. S. Împăratul și Regele nostru apostolic Francisc Iosif.
2. În ziua aceea școalele noastre parohiale vor lua vacanță și elevii sub conducerea învățătorilor vor asista la sf. liturgie.
3. Purtătorii oficiilor parohiale vor invita la acea festivitate sacră autoritățile civile și militare din loc.
4. Ceteri și explicație se va da acestui circular poporului adunat la biserica în Duminica premergătoare zilei iubileului împăresc, și totodată se va îndemna, ca să asiste cu toții la aceeași festivitate.

Nota. S. S. Pontificale Leon XIII. în vederea iubileului M. Sale, s'a îndurat a da deslegare dela post tuturor credincioșilor bisericii catolice din monarhie, fără deosebire de r.t. pe întreaga ziua de 2 Decemvrie.

Lugoj. — Ședința consistorială din 21 Noemvrie 1898.

Episcop: Demetriu Radu.

LIBERTATEA

de

JOHN STUART MILL.

— Traducere de Teodor V. Păcățian. —
IV.
Limitele autorității societății — asupra individului.
(Urmare).

Așadar' cari sînt limitele adevărate ale stăpînirii individului peste sine însuși? Unde se începe autoritatea societății? Din vieța omească, cât se aparțină individualității, și cât aparține societății?...

Fiecare din ele își primește partea cuvenită, atunci, când fiecare primește ceea-ce special îi revine. Individualității are să-i aparțină partea din vieța, în care în general ea este interesată, ear' societății partea, care atinge mai mult interesele acesteia.

Cu toate-că societatea nu e întemeiată pe contract, și cu toate-că nu s'ar naște nici un drept din invenția unei forme de contract, din care să se derive datorițele sociale, — totuși cel-ce se bucură de scutul societății, îi dătoarează o contra-prestațiune.

Chiar singur faptul, că omul trăiește în societate, constituie o indispensabilitate, ca în acțiunile fiecăruia să se observe anumite limite față de ceilalți. Limitele acestea sînt: *antăiu*, aceea, de a nu lovi în interesele altora; sau chiar mai mult, anumite interese trebuie să fie considerate de »drepturi«, fie în urmaarea unei speciale precauții legale, fie numai în urmaarea unei înțelegeri tacite. A doua, ca fiecare să-și primească partea sa de muncă și jertfă (pe temeiul unui principiu correspunzător, bine stabilit), — necesare ambele pentru societate, ca ea să-și poată apăra membrii de supărări și — de vexațiuni.

Condițiile acestea, societatea — neținînd cont de nici o primejdie, — e în drept a le impune fiecăruia, care se sustrage dela împlinirea lor. Dar' aceasta nu e încă *tot*, ce societatea poate face. Acțiunile unui individ, pot fi stricicioase pentru alții, sau pot să nu țină în vedere prosperarea altora, fără a merge atît de departe ca să calce, prin aceasta, vr'un drept constituțional al lor.

Făptuitorul, nu poate fi pedepsit — de drept, — în asemenea cas, din partea legii; poate fi însă pedepsit din partea opiniei publice. În momentul, în care modul seu de acțiune atinge păgubitor interesele altora, societatea primește jurisdicțiunea asupra sa, și întrebaarea, dacă se promovează ori nu prosperarea generală prin intervenția aceasta — se pune în discuție. Pe când, întrebaarea nu poate fi discutată atunci, când o acțiune oare-care, atinge numai interesele făptuitorului, sau și interesele altora, dar' cu consentimentul lor (presupunînd că oamenii sînt majori și posed cel puțin dosa medie de inteligență). În toate aceste cazuri, are să existe o perfectă libertate, legală și socială: ca omul să-și facă singur afacerile și să supoarte urmările.

Ar însemna o mare restălmăcire a principiului acestuia, presupunerea, că el ar fi de o indiferență egoistă, și că în el s'ar cuprinde afirmarea, că ființele omești n'au să se îngrijească de bunăstarea lor reciprocă, și că numai într'atît are să se țină seamă de buna stare sau de buna simțire a altora, întru-cît acestea se refer la interesele lor proprii. În loc de a micșora, avem mare trebuință de a lărgi terenul de activitate desinteresată pentru binele altora. Dar' bunăvoiața desinteresată, de a capacita pe alții, ca să facă ceea-ce e pentru ei mai bine, — poate să găsească alte mijloace decât biocul și flagelul, înțelese verbal ori figurat.

Eu sînt cel din urmă, care desprețuesc datorițele față de sine însuși; dar' ele vin înșirate după datorițele sociale, întru-cît adevărat pot fi înșirate,

E chestia educației, ca să le conserve pe ambele deodată. Dar' chiar și educația, produce efecte tot așa prin *convingere* și *capacitare*, ca și prin *constringere*; și numai convingerea și capacitatea au să impregneze datorințele față de sine însuși, după expirarea epocii de educație.

Oamenii își datorează ajutor unul altuia, pentru a deosebi binele de rău, și își datorează încurajare, pentru a alege una și să părăsască cealaltă. Oamenii trebuie să se îndemne unul pe altul, ca să-și exercite cât de potențat facultățile cele mai bune, și ca să-și îndrepteze sentimentele și aspirațiile spre obiecte și contemplațiuni înțelepte — nu proaste, înălțătoare — ear' nu deositoare.

Dar' nici singuraticul, nici mai multe persoane la oaltă, nu sunt îndreptățite a prescrie omului matur să nu facă ceea ce el crede de necesar pentru binele său propriu.

Omul singur poartă cel mai mare interes față de prosperarea proprie; interesul, pe care-l poate avea altul pentru dînsul, — excepționând cazul unei alipiri mai intime personale, — e foarte mic în asemănare cu interesul pe care-l are societatea — individual pentru om, — excepționând acțiunile contra altora, — e numai fracțiune de interes și e interes indirect, — până-când cu privire la sentimentele și la împrejurarile proprii, chiar și cel mai simplu bărbat, sau cea mai comună femeie, are mijloace de preciepe, — cari sunt nemăsurat de mari față de cele ce le pot posedea alții.

Amestecul societății, în a stăpâni judecata, și intențiile omului în ceea ce-l privește pe el însuși, se bazează necesarmente, numai pe presupuneri generale, cari pot fi în genere incorecte, dar' chiar corecte fiind, se pot ușor aplica la cazuri individuale, atât în mod corect, cât și în mod incorect, din partea oamenilor cari cunosc cazul numai prin observație. Pe acest teren de afaceri omenești, individualitatea își are terenul ei de activitate. În modul de acțiune al ființelor omenești, — una contra alteia, — e necesar ca pentru cele mai multe din ele să existe reguli generale, ca să știe oamenii la ce au să se aștepte; dar' în toate acțiunile, cari privesc pe singuratici, *voiața individuală a acestuia este îndreptățită a lucra în perfectă libertate.*

Pentru a veni în ajutorul minții omului; pentru a-i întări voiața, pot să i-se ofere, și chiar să i-se octroeze — sfaturi și admoniții: dar' *judecata finală e afacerea sa proprie.* Toate greșelile pe cari le poate face omul, în contra sfatului și admoniției, — sunt mult mai mici decât răul, de a permite altora ca să i octroeze ceea ce ei țin de mai bun pentru dînsul.

Nu înțeleg de loc lucrul așa, ca sentimentele față de altul, să nu fie nici într'un chip atinse prin activitatea sau prin greșeala omului față de sine. Asta nici nu e posibil, dar' nici nu e dorit.

Dacă excelează cineva în o oarecare calitate, ce-l duce la bine, — de-

vine obiect propriu de admirație. Stă cu atât mai aproape de perfecționarea ideală a naturii omenești.

Dacă îi lipsește însă în mare măsură calitățile acestea, urmarea va fi un sentiment contrar celui al admirației.

Există un grad de nebunie, — s'ar pute numi (nu fără obiecție) joniofie sau denaturare de gust, — care de drept nu constituie faptă punibilă pentru respectivul; dar' necesarmente face din el obiect propriu de aversiune, ear' în cazuri speciale chiar obiect de dispreț.

Despoiat de sentimentele acestea, omul n'ar pute posedea în plină măsură nici însușirile contrare. (Va urma).

Cronică politică.

Conferență contra anarchismului.

Zilele acestea se va întruni la Roma conferența reprezentanților statelor europene, ca să chibzuiască și să iee măsuri de apărare contra anarchismului.

Inițiativa acestei conferențe a fost luată de guvernul Italiei, de unde e cei mai mulți și mai periculoși anarhiști. După atentatul lui *Lucrechi*, guvernul Italiei a adresat puterilor europene două note circulare. În una a atras atenția politicianilor asupra anarhiștilor din Elveția și asupra pericolului, cu care amenință anarchismul, — în a doua notă a invitat statele la o conferență, pentru a lua măsuri practice contra anarchismului.

Aproape toate statele europene au acceptat ideea conferenței și i-au designat delegații.

La ce rezultat va ajunge conferența, nu se știe, dar' rezultatul pare a fi dubios. Causa este, că în diferite state sunt diferite păreri și conceptul asupra anarchismului. Anarhiștii înșiși se împart în două clase: *teoretici și activi*. Numai acești din urmă comit atenție și contra celor teoretici? Această ar însemna a pune stavilă ideilor, ceea ce nu se poate. Ear' aceea nu se știe, cari anarhiști sunt teoretici, cari activi, căci nimenea dintre ei nu se declară înainte. Nici despre *Casero* sau *Lucrechi* nu s'a știut, că sunt activi. Eată între altele greutățile, cari vor împiedeca rezultatul practic al conferenței.

Să înțeleg, că decisiunile, ce le va lua conferența, se vor tăinu.

America și Spania.

Este știut, că de mai mult timp delegații Uniunii și Spaniei conferează în Paris pentru stabilirea condițiilor de pace între cele două state.

Tratările au înaintat de așa, încât o depeșă din *Washington* anunță, că în cercurile de acolo se crede, că tratatul de pace se va subscrie în câteva zile.

1848.

Cronica anului.

Dej, 25 Noembrie
Katona Miklós a luat-o la fugă de spaima lui Urban, deși dispunea de mare putere armată. (Kerékgyártó).

Dej, 25 Noembrie.
Armata sătmăreană maghiară de sub conducerea lui *Katona Sándor* lângă Dej a fost ajunsa de armata împărătească Atacul Austriacilor l-au respins husarii numiți *Vilmos* dar' spre nenorocirea lor s'au reîntors earăși la Dej, unde a sosit deja dela Gherla Urban cu Românii sei; atacul a fost atât de aspru încât toți Ungurii au fugit și abia și-au putut mântui tunurile; nici n'au stat până la Baia-mare. (P. H. nr. 231, Közl. nr. 178).

Pesta, 25 Noembrie.
Mészáros constituie *un tribunal superior regesc militar* sub care s'au ordonat toate lucrurile militare fie ele de orice natură. (Szeremlei Kront. I. pag. 298).

Făgăraș, 25 Noembrie.
Tirgul de țeară din 6 Dec. nu se va pute ține din cauza împrejurărilor turburate. (S. W. nr. 99).

Chestiuni școlare.

Din Chior.

Șomcuta-mare, 20 Noembrie.
Azi s'a ținut prima adunare prin care Reuniunea filială a învățătorilor gr-cat. din tractele protopopești a Șomcutei-mari și Mireșului-mare își începe activitatea.

Adunarea constituantă și-a ținut-o tot în Șomcuta-mare, la 24 Octombrie st. n. a. c., constituindu-se în modul următor:

President e m. on. domn *Ioan Serb*, protopop al acestor două tracte, vice-president e dl *Teodor Blaga*, învățător în Șomcuta-mare; notar dl *Stefan Pop*, învățător în Posta; cassar dl *Ioan Belbe*, învățător în Finteușel și bibliotecar dl *Simeon Buda*, învățător în Buciumi.

Adunarea de azi, după-cum e datina la creștini, s'a început cu participarea în corpore la sfânta liturgie. La 10 ore s'a început ședința. Bravul protopop prin o vorbire însuflețitoare, arătând însemnătatea acestor conveniri colegiale, și că numai prin zel neobosit vor ajunge învățătorii la ținta chemării lor, încurajându-i în lupta ce o poartă cu lipsele și neajunsurile, declară ședința de deschisă.

Dela adunare au lipsit numai vre-o 3 învățători dintre 21. Preoții poate din cauza sfintei sărbători nu s'au prezentat. Dintre poporeni însă amintesc aci numai pe vre-o câțiva, căci au fost în număr foarte frumos și nu i-am cunoscut pe toți. Eată căți am cunoscut:

Nicolau Butean, călțunar, *Stefan Mic* alui Sofron, *Ioan Pop* alui *George*, *Vasiliu Achim*, *George Butean*, *Ioan Butean* alui *Lasloae*, *Simeon Vancea*, *Vasiliu Butean* al *Anischi Alexi* și alții mulți.

Durere însă, dintre inteligenții din loc nu a fost nimenea.

Dl *Elie Pop*, deși retras acum în pensiune, nu și-a uitat și nici nu se simte bine dacă nu e între fostii d-sale colegi, dându-le înviațiunile de lipsă. D-lui încă a participat la această adunare.

După deschiderea ședinței a urmat prelegerea de probă a dlui *Blaga*. D-sa a predat numărul 3 la elevii din desp. I. După dimiterea elevilor a urmat citirea protocolului adunării trecute, — adunarea l-a luat la cunoștință. Imediat după aceasta a urmat disertațiunea despre *Importanța și mijloacele creșterii religiozo-morale în școlile populare*, apoi constatarea membrilor absenți și înscrierea membrilor ajutători. Dintre membrii ordinari au lipsit 3 inși, cărora li-s'a și dictat pedeapsa cuvenită. Ca membru ajutător solvind taxa recerută s'a înscris dl *Nicolau Butean*, călțunar în Șomcuta, pentru-ce i-s'a și votat mulțumită protocolară.

În ședința a doua s'a făcut critica prelegerei de probă și a disertațiunei.

La criticarea prelegerei de probă a luat parte numai dl *Stefan Pop*, not. Reuniunii; numai un punct din plan s'a disputat între criticanți, — prelegerea în genere a succes foarte bine. Disertațiunea încă a fost foarte instructivă.

Adunarea de primăvară se va ține în Finteușel, învățătorul va avea să propună din istorie. Ca temă de disertație s'a ales: *Necesitatea și modul câștigării autorității învățătorului pe terenul învățământului popular*. Disertant e denumit dl *Aurel Bodea*, inv. în *Mireșul-mare*. Ca disertant suplent dl *Alexandru Pop*, inv. în *H-Lăpuș*.

După aceea dl *president* mulțumind celor prezenți, pentru viul interes ce l-au arătat față de cauză și pentru buna armonie dovedită, declară ședința de închisă, ear' dl *Blaga*, veteranul învățător invitat pe toți colegii la prânz.

În decursul prânzului, (care a fost la 2 ore d. a.), după datina românească s'au ținut mai multe toast, dintre cari mult onor. domn protopop a tostat în onoarea dlui *episcop* din *Gherla* și în a dlui *Ioan P. Papiu*, canonic și inspector al școlilor diecesane. *Stefan Pop* în onoarea mult onor. domn protopop, îndemnând pe colegii sei la supunere și ascultare față de d-sa, apoi în onoarea celor 2 veterani învățători, domnii *Elie Pop* și *Teod. Blaga*, îndemnând pe colegii sei a lua exemplu dela acești doi veterani, cari au luptat, luptă și vor lupta pentru cauza învățământului.

Dl *Blaga* a tostat pentru dl protopop, a tostat încă dl protopop pentru președinte și notarul Reuniunii, adevă în sănătatea dlor *Atanasie Lupan* și *Ioan Lessian*. *Gugulian*.

Cronica zilei.

Sibiu, 25 Nov. n.

Membrii congresului electoral, pe lângă cei publicați până acum, mai sunt următorii: *Dr. Iancu Meșianu* (în cercul *Sebeșului*), *Ioan Moșu*, jude de tablă (*Deva*), *George Dănilă*, primar (*Hațeg*), *Victor Tordășan* (*Ila*), *Dr. Silviu Moldovan* (*Geoagiu*) *Dr. Pavel Oprisa* (*Zarand*), *Dr. Enea Draia* (*Câmpeni*), *Dr. Gavriil Buzura* (*Solnoc*), *Dr. Vas. Pahone* (*Bistrița*), *Virgil Onițiu* (*Sighișoara*), *Iosif Pușcariu* (*Trei-scaune*), *Nic. Găroiu* (*Bran*).

Curtea regală română părăsește Sibiu și își strămută reședința în capitală, azi, la 25 l. c.

D-șoara *Bărsescu* va pași deseară a treia-oară, și mâne seară ultima-oară în sesiunea aceasta pe scena teatrului nostru. Succesul de așară, în ce privește pe artista, a fost tot așa deservit ca și altă-dată. Public a fost mai mult ca la *Medea*. Toate locurile au fost ocupate.

Ziarele din loc apreciază cu entuziasm pășirea pe scena de aici a d-șoarei *Bărsescu*.

S. D. Tageblatt scrie despre primul debut următoarele:

»Pășirea ca oaspe a *Agatei Bărsescu* e la noi ca pretutindenea unde se preface arta clasică, un eveniment de primul rang. De aceea a fost teatrul nostru foarte bine cercetat ieri de un public distins, și de sigur, că ar fi fost plin până la un singur loc, dacă prima pășire nu s'ar fi publicat numai ieri. Numele ei pătunde ca și tonul fermecător al vocii sale și când se pune în prospect arta ei se întrunesc instinctiv chiar și dușmanii tuturor tragediilor de 5 acte, pentru-că se știe că e și apară ceva extraordinar, o revelație a adevăratei arte. *Medea*, puternica dramă a lui *Grillparzer*, ultima din celebra trilogie *Lana de aur* s'a prezentat, pe cât știu, acum prima-dată pe scena noastră, și cel-ce numai ieri a cunoscut-o nu se va mira de aceasta. De abia va mai fi vre-o dramă, care să pretindă ași o artistă de primul rang, care pe lângă o distinsă artă să întrunească totodată și o putere fizică aproape de necrezut, care să știe da peste tonul fundamental și întru o coloritură strălucitoare. Prestațiunea d-șoarei *Bărsescu* este dintre acelea pe cari nu le mai uii dacă le-ai văzut. Nici o mirare deci dacă marile ziare o preamăresc ca cea mai puternică dintre prestațiunile ei, și că unanim susțin părărea, că pe scena germană astăzi nu se mai găsește o asemenea *Medea*, și că geniala tragediană trebuie considerată ca cea mai chemată succesoră după *Wolter*.

Celalalt ziar local, *H. Z.* scrie între altele:

»Despre admirabila prestațiune artistică a d-șoarei *Agata Bărsescu* nu putem vorbi decât cu admirație. Aici era asociat tot ce arta reprezentativă pretinde, ca să pătundă până în cele mai intime adâncimi ale inimii: armonia fascinatoare a unei voci pline și adânci, expresia caldă și adevărată a tuturor sentimentelor, puterea răpitoare a suferințelor elementare — și nici-când vre-un pas trecut peste granițele artei. Nici un singur moment n'a fost întrebuințat pentru exploatarea retoriei, și niusința pentru efect nu s'a afirmat prin nici un singur curent, căci întotdeauna a domnit numai naturalul și peste tot măsură și curățenie.

În reprezentarea *Medei* prin *Agata Bărsescu* cooperarea artistică a tragedianei își face vrednic loc lângă lucrarea poetului.

Fiecare parte a tragediei ne-a dat probe despre aceasta. Tragedia și re-

FOIȚA „TRIBUNEI“.

O CRIMĂ DE SÂNGE.

— Schiță istorică —

de

Otto Moser.

(Urmare și fine).

Nehotărît, neștiind ce anume trebuia să cugete despre această întemplantare stranie, continuă lordul să se ocupe cu pregătirile sale de călătorie spre *Scotia*. Când se apropia timpul hotărît se duse singur, însă bine înarmat, la locul destinat. Ușa casei amintite nu era încuiată și în lăuntru ei totul arăta cea mai deservită miserie. Lordul sul niște trepte pipăind și bătând într'o ușe încuiată. Însă văzând că aici totul e liniștit, se sul mai sus, și bătând earăși într'o ușe.

»Cine-i? întrebă o voce răgușită.

»Omul care a fost chemat aici», răspuse lordul.

»Deschide numai; — ușa nu-i încuiată! se auzi din lăuntru.

Lordul intră într'o odaie sărăcăcioasă, care ducea spre o chilie luminată de o lampă. El nu se putu reține, să nu și ducă mâna la sabie.

»Ți-e frică? îl întrebă cunoscuta voce răgușită, ce venia dinspre un pat dela capătul odăiei.

»Nu», răspuse lordul, apropiându-se îngrabă de pat. »Ce poștești dela mine?»

În pat zăcea un moșneag, a cărui barbă sură și încălțită îi ajungea până pe piept, și a căruia întregă înfățișare abia avea ceva omeneș în ea.

»Lord *Iacob Sayton*, începând bătrânul, multe vești bune am auzit despre d-ta. Șezi și nu te teme de nimic înaintea unui om care numără 125 de ani.

Lordul, plin de mirare și așteptând cu dor desnodământul acestei aventuri stranie, făcu cum îi porunci bătrânul.

»Bărbăția d-tale și sfatul ce l'ai dat regelui, cum și disgrația acestuia, toate acestea au pătuns și în singurătatea mea», continuă moșneagul. »D-ta ai lucrat ca un bărbat cinstit, ca un vrednic urmaș al *Saytonilor*, cum trebuie să judece și dușmanii conduita d-tale. Cerul vrea să-ți răsplătească nobila cutezare. Spune-mi — nu ai lipsă de oare-cari epistole și documente, cari ar fi de o deosebită importanță pentru starea materială a d-tale, și pentru privilegiile *Saytonilor*?»

»La tot cazul», replică lordul. »Ele s'au pierdut pe timpul restaurării *Stuarților*, inimicii de moarte ai familiei mele, și zădarnică a fost mai târziu toată osteneala pentru a le regăsi. Perderea acestor documente familiare ne-a costat mai mult decât trei părți din averea noastră.»

»Bine dar', zise bătrânul. »Vezi acest scrișor? Aici e cheia dela el — deschide!»

Lordul luă cheia, plin de curiositate, și deschise. Și în scrișor se aflau într'adevăr toate documentele familiare, cari s'au crezut pierdute.

»Pentru *Dumnezeu*! — cui am să-i mulțumesc pentru acest serviciu priete-

nesc și cum îmi pot arăta recunoștința mea pentru aceasta? — strigă lordul. »Eată aici îmi găsece earăși avuțiile mele și privilegiile antecesorilor mei!»

»Ascultă-mă, lord *Iacob Sayton*, căci poate acestea s'au pierdut și celele din urmă», răspuse bătrânul. »Ai auzit despre terorismul acelei vremi, când tribunalul de sânge al lui *Cromwel* și al partizanilor lui, condamnase la moarte pe regele *Carol*. Căleul, care cu o mască pe obraz, îi tăia capul — am fost eu!»

»D-ta ai fost regelui —», strigă lordul cuprins de spaimă și aversiune. Cuvântul *uoigășul* îi rămase pe buze.

»Spune-o numai, lord *Iacob Sayton*, răspuse moșneagul, »eu am fost *uoigășul* lui, și răsunarea m'a împins la această faptă, m'a făcut să intru în rîndurile independențistilor. Eu credeam, că regele *Carol* se făcuse vinovat înaintea mea de o nedreptate, de o insultă, de o rușine neștearsă, făcându-mi familia de toată ocară, prin aceea, că 'mi-a înstrăinat soția. Îmi jertfii datorința mea de creștin și gentleman, îmi jertfii rațiunea și simțul omeneș pentru oarba mea răsunare. Fiind în strînsă legătură cu partida lui *Cromwel*, spriginii planurile usurătorului, îi ajutai să-și deschidă drumul spre tron, și toate acestea în schimbul unei singure promisiuni și anume, uciderea cu mâna mea a regelui, pe care îl uram de moarte. Ce s'a întemplant mai departe, poți ghici. *Carol* a știut de a cui mână a murit. În ultimul moment, ce l-a mai petrecut pe pământ, i-am șoptit în ureche numele meu.»

»Și care îți este numele, nenorocitul? întrebă lordul, cuprins de o presimțire înfricoșată.

»Eu nu mai am nume, acela zace îngropat împreună cu cadavrul acelu-

rege în capela *Georgiană* din *Windsor*, zise bătrânul. »Înainte de aceea — și acum s'unt aproape o sută de ani de atunci — mă chema *Richard Sayton*, lord de *Kilannoore*».

»Un *Sayton* de *Kilannoore*?» repetă lordul adânc mișcat.

»Străbunul d-tale!», suspină moșneagul. »Acum nu mai am nici nume, nici rudenii, nici familie, — eu s'unt un mort între vii. Dorul meu de răsunare fu satisfăcut, însă de atunci începând port în pieptul meu o tortură sufletească, care nici-odată nu se liniștește. Și timpul nu a fost în stare să domolească aceste torturi. După-ce, necunoscut de familia mea, de prietenii mei, ba chiar de întreaga lume, am rătăcit aproape timp de optzeci de ani, prin întreaga *Europa* și prin o parte a *Asiei*, în cea mai mare miserie și sfâșiat de remușcările conștiinței, m'am reîntors în patria mea, al cărei pământ, mâna mea l-a fost udat cu sânge regesc — ca să mor aici. Mămile mele îmi par încă și acum totdeauna mângiate de sângele, care mă va acusa odată înaintea scanului judecătoresc al lui *Dumnezeu*. Acest scrișor a fost singura rămășiță a fericirii și mării mele de odinioară. Dela o femeie, care mă servia, dar' care nu știe nici numele nici crima mea, am aflat în mod întemplant despre concediul și prezența d-tale în *Londra*. Și acum, văzându-mi sfârșitul, care îmi va aduce odihnă, am voit să contribuiesc ceva la fericirea d-tale și să te pun în posesiunea bunurilor ce 'ți-se cuvîm din voea lui *Dumnezeu*, și în virtutea dreptului. Și acum lasă-mă și alungă din gândul d-tale, amintirea mea ticăloasă. Dacă părărea de rău poate să șteargă acest păcat al uciderei de rege, atunci

răsplata atotputernicului *Dumnezeu*, pentru crima mea, va fi milostivitoare.»

Lordul *Sayton* își perduse cum-petul. Compătămirea, disprețul, dar' totodată și bucuria pentru recăștigatul tesaur, îl stăpâneau deodată. »Să uităm toate», zise el. »*Dumnezeu* e îndurător când păcatul se apropie de el, cu părărea de rău. D-ta simți pocăniță, ești așa de nefericit — ești străbunul meu, care are lipsă de ajutor — eu nu te voiu părăsi, și nici nu-mi este iertat să te părăsesc. D-ta vei veni cu mine — dacă veoști sub un alt nume — la *Kilannoore*, vechea reședință a antecesorilor familiei noastre, și acolo se va reînnoaște liniștea și pacea în sufletul d-tale.»

Moșneagul refuză rugămintea strănepotului său, și și reînodi dorința de a-l lăsa singur și cu totul în soartea sa. Însă lordul *Sayton* nu încetă de a insista ca să-l însoțească în *Scotia*. În sfârșit după multe rugări, se pără că statornicia moșneagului se pleacă înaintea propunerii strănepotului său. El îi promise că-l va însoți și se rugă să-i dea timp până în seara următoare spre a se găti de drum. Când lordul, plin de nerăbdare, se reîntoarse în seara următoare cu o trăsură, ca să ducă pe nenorocitul bătrân — află chilia goală. Nime nu-l văzuse pe moșneag depărtându-se. Înzădar sciriul lordul, ca să afle unde ar fi; el nici-odată nu a mai auzit despre el.

Trausă de

Enea P. Bota.

prezentăția d-șoarei Agata Bărsescu a culminat în actual al treilea.

Eu nu-mi aduc aminte ca vre-o prestațiune dramatică să fie făcut o atât de puternică și adăncă impresiune ca prestațiunea d-șoarei Bărsescu, când ea-și chiamă la sine copiii și proprii și acestia se depărtează de ea.

Di Eugen Charlat, tânărul student dela Paris, care de două luni a petrecut aici și în Seliște în scopul de a învăța românește, a plecat ieri la București, de unde se va întoarce în scurt la Paris. Acest harnic tânăr este elev al dlui Emil Picot, profesor de limba și literatura română la școala orientală din Paris, a fost al 4-lea Francez care a învățat românește, aici în Sibiu și jur, în ultimii doi ani. Cu ce succes, s'a putut vedea din scrisoarea ce a adresat congresului din Turin.

Mare moștenire. Di N. Șutzu, șef de serviciu la eforia spitalelor civile din București, a fost anunțat, că o rudă a d-sale, principesa Morouzi, a înecat din viață la Veneția fără moștenitori direcți, lăsând o avere de vre-o 200 milioane lei. Di Șutzu a însărcinat pe dl N. Ceaur-Aslan să meargă la Veneția în chestiunea acestei succesiuni.

Kisededovodă. Oare-când s'a făcut mare sgomot la noi în contra acestor barbare instituțiuni maghiare, introduse cu scop ca sub masca umanității să maghiarizeze copii de 3-6 ani Sgomotul a înecat, »ovodele« însă lucră, încet, fără sgomot, dar' sigur.

O nouă ovodă s'a deschis în 20 Nov. n. în Uioara. »Ellenzék« anunță cu bucurie înființarea acestui paladiu al maghiarizării. În Uioara sunt 300 băieți obligați a cereța acest asil, și majoritatea lor sânt Români. Aceasta legitimează bucuria Ungurilor. Corespondentul lui »Ellenzék« nu pregetă a spune:

»Dacă vrem să întărim neamul nostru prin asimilarea elementelor străine — și acestea numai Valahii pot fi — acțiunea trebuie să ni-o începem cu »ovoda«, pentru-că cine în locu acesta învață a a prienoaște limba, națiunea, se face neprietenul nostru și ni-se face frate în iubirea de patrie«.

— Pe scurt, românește: se face Ungur!

Tren fără marșrută fixă. Este și astfel de tren, care nu circulă tot la aceleași ore, fixate de mai înainte. Eată ce cetim în »Constituționalul«:

»În Bucovina, nu departe de granița noastră se află o linie de drum de fer lungă de 20 chilometri, care merge dela punctul Vama până la Moldavițarusă. Pe această linie nu circulă trenurile în zile și ore fixe, ci e prevăzut, că vor circula trenurile din timp în timp și că la acele stațiuni se vor arăta zilele și orele când vor circula trenurile. E probabil unica linie de drum de fer ce asemenea orară«.

Când zările maghiare sânt sincere — ceea-ce de altfel foarte rar se întâmplă — spun lucruri demne de toată atențiunea, căci caracterizează situația nefericită, ce domnește în Ungaria. »P. H.« în numărul de ieri serie de pildă: »Cine nu e deputat maghiar, ci numai simplu obiect politic sau nevinovat plătitor de dare, acela zăbind se întrebă că ce preț are pentru țeară și pacea aceasta înjghebată eată numai așa? Chiar nimic! Deputații sânt ceartă și ear' se împacă și cu asta se perd două zile. În fiecare zi spesează din venitul dărilor 60.000 fl. deci în două zile 120.000 florini. Acesta e rezultatul întreg. Dumnezeu se-i țină să poată continua în pace«.

Prețioase caracterisări. Banca austro-ungară în ședința sa de ieri a urcat etalonul de interese cu 1/4% la 5%. Această urcare a făcut-o cu deosebire în urma urcării de etalon la banca imperială din Germania.

Pentru ortografia noastră se plânge șeful institutului geografic militar din Viena. De curând acest institut a edat o chartă geografică militară a țărilor de sub coroana austro-ungară. Autorul chartei se plânge că n'a putut însemna corect numirile topografice din comitatele locuite de Români pentru faptul, că Români întrebuițează la scriere diferite ortografii.

Ce zice însă autorul la legea de maghiarizare a numirilor topografice din Ungaria? Cine se va mai pute orienta în țeară la noi după-ce numirile toate vor fi maghiarizate?

Pentru această lege se se plângă cei din Viena, nu pentru diferitele noastre ortografii.

Bere în loc de vin. De când au eșit falsificațiile nenumărate de vin, ce se fac la noi în țeară, lumea s'a împrietinit mai mult cu berea și deja până acum se observă foarte mult, că vinul e scos din circulație, prin bere. Marile fabrici de bere dela Steinbruch și-au înmulțit producțiunea, de oare-ce berea ce au avut-o prin magazine trece ca nici-odată.

Foc în Feneșul-săsesc. Ni-se scrie: În 18 Noembrie n. a. c., pe la orele 1 1/2 p. m. s'a iscat un mare foc în comuna Feneșul-săsesc aproape de Cluj. Au ars total: o casă, 5 grajduri dela 5 familii cu nutreț cu tot. Apoi șopruiri, coșteie ș. a. Numai pe la 3 ore au ajuns pompierii din Cluj, Cluj-Mănăștur și Gilău cu pumpele de apă, dar' atunci era mai stins focul.

Focul l'a pricinuit doi copii, cari s'au jucat cu lemnușe într'o șură.

Avis. De oare-ce în anul acesta nici un cãlindar german sau francez nu va oferi pentru 1 fr. ceea-ce va oferi cãlindarul revistei »Lumea Ilustrată«. Acesta va apăre în trei edițiuni: Ediția specială a 3 fr. (fl. 1.50). Ediția de lux 1 fr. (65 cr.) și ediția populară 60 bani (36 cr.). Cine dorește să aibă ediția specială să trimită editorului Ig. Herz, București fl. 1.50. Cine va trimite banii prea târziu îi va primi înapoi.

Un căpitan reglementat. La controale militare ce s'au ținut în săptămânile trecute, mai mulți rezerviști cehi au răspuns la apelul nominal cu »zđje« în loc de »hier«. Căpitanul Ioan Wiesner din reg. de inf. 75, pentru-ca să încunujeze demonstrațiile a ordinar ca rezerviștii să se prezente și să-și iee »pasul« militar fără să mai zică »hier«. Ministrul de războiu, informat despre aceasta, a dat un ordin tuturor comandelor militare, prin care condamnă procedura căpitanului, pentru-că prin aceea a arătat o slăbiciune, care valetmă autoritatea militară. Pentru aceasta a dat ordin superiorității căpitanului ca să-1 pedepsească.

Știri mărunte. Generalul Teodor Becker, născut în Oradea-mare a fost internat în casa de alienați din Viena.

— În Zürich a fost deținut anarchitul italian Gino, despre care se crede că a fost îndemnatul lui Luccheni ca să asasineze pe împărăteasa-Regină.

— În contra Țării s'a pregătit un atentet, pe când acesta călătorea cu trenul dela Copenhagen la Petersburg. Din norocire atentatul a fost descoperit la timp și n'a putut fi făptuit.

La Abonament lunar pentru Decembrie st. vechiu invita Administrația ziarului »TRIBUNA«.

Tribuna Literară. Cronică anulului 1848.

La »Tipografia« noastră a mai apărut în zilele acestea o carte prețioasă. Este »Cronică anulului 1848«. Extrasă în volum separat din »Tribuna«, cuprinsul ei îl vor ști aprecia toți cetitorii noștri. Acele notițe, ce zi de zi ne-au reamintit întâmplările, faptele și suferințele de acum 50 ani se găsesc aci adunate într'un volum, care este unic în felul seu... Dar' aprecierea o lăsam altora, ca să nu fim bănuți de parțialitate. Anunțăm numai, că publicațiunea se va continua. Partea publicată până acum în volum, pe Martie-Septembrie, în extensiune de 20 coale costă 1 fl 50 cr. Scopul broșurei de acum ni-1 spune însuși autorul în următorul cuvânt, ce îl dă pe învelișul volumului.

Eată-l: Publicațiunea aceasta, care acum face un considerabil volum, se datorește sentimentului de pietate națională cătră epocalul timp al deșteptării noastre și cătră bărbații cari au ilustrat cu faptele și sângele lor acele glorioase vremuri a căror memorie nu ni-s'a permis a o celebra cum doriau. Ceea-ce voiam la început să fac era să reamintesc zi de zi evenimentele mai însemnate de acum 50 ani și reimprospetând în memorie icoana zilelor de atunci să aduc idealului ce inspira luptele părinților noștri un modest prinos de omaj în numele generației de acum. De aceea am început »cronica anulului 1848« în »Tribuna«. Numai mai târziu după-ce m'am adăncit puțin în aceasta ocupație, m'am gândit să păstrez în volum rodul ostenelelor mele. Partea primă, cronica luni Martie, apărută deja în broșură, am compus-o singur, și am împărșiat-o în câteva exemplare.

Echourile simpatice ce a deșteptat, și cuvintele de incurajare, ce mi-s'au adresat, m'au îndemnat să continui lucrarea, într'o extensiune și mai mare. Cu toate plăcerea, ce o resimțiam adăncind detaliurile mișcărilor dela 48 mi-ar fi fost totuși cu neputință să fac

aceasta — din pricina zilnicelor mele ocupațiuni la ziar — dacă câțiva tineri amici de inimă nu mi-ar fi venit într'u ajutor, oferindu-și colaborarea. Partea cea mai mare a lucrării depusă în această broșură se datorește generosului lor concurs, pentru care și aci le exprim mulțumita mea călduroasă.

Dacă preda broșura publicității, înainte de a fi terminat întreg opul o fac mai ales în considerarea acestor iubți colaboratori, ca să-și vadă rodul ostenelelor ce au pus cu sirguință. De s'ar întâmpla, ca și alții să se simtă îndemnați a contribui cu ceva material la continuarea mai desvârșită a publicațiunei, firește că m'ar înveseli și mai mult. În acest scop rog publicitatea noastră ca în interesul cauzei ce servim, să binevoască a mă sprigini.

Pătrunderea în toate amănuntele sale a acestei epoce dela 48 este foarte instructivă pentru noi toți și istoriografia noastră ar trebui să-1 dea toată atențiunea.

»Cronica« aceasta nu intenționează decât să ușureze lucrul viitorului istoriograf.

Noi rugăm cu căldură pe cetitorii noștri cari au material bun pentru cronica anulului 1848: scrișori de pe atunci, însemnări, acte, ca să le comunice dlui Dr. E. Dăianu, spre a le introduce la locul convenit în această »Cronică« a epocalelor lupte dela 1848 și 49.

INFORMAȚIUNI.

»Școala viltoare«, revistă pusă în serviciul școlii primare și în special al celei rurale. Apare lunar în Ploești. Abonamentul: în țeară 5 lei pe an; în străinătate 6 lei pe an. Un număr costă 50 bani. Anul I, nr. 9 din Octombrie 1898 are următorul cuprins: Gh. Popescu-Cioanel: O scrisoare. — Zoe Mihailescu: Furtașagul. — M. Bunescu: Stăm pe loc. — Xenof. Sterea: Pe lucru. — G. Al. Ciobanu: Placă. — Al. Părvulescu: Declinarea substantivului. — Remus: Cronică. — B. I. Stoicescu: Calumniatori. — Luca Paul: Organizarea învățătorilor. — C. Ionescu-Lungu: Mișcarea noastră. — Ioan Tănăsescu: Scrișori dascălești. — *.: Instrucțiuni ministeriale. — L.: Diverse. Știri școlare.

Bibliografie.

»Orașul București«, articol retipărit din »Enciclopedia Română«, publicată sub auspiciile »Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român« de Dr. C. Diaconovich. Cu 2 planuri și 15 ilustrațiuni. (Edit. W. Krafft în Sibiu. Prețul 1 leu). Sub acest titlu a apărut în zilele din urmă o interesantă broșură, care cuprinde o amănunțită descriere a capitalei române. Anume ne dă un material vast despre situația geografică, suprafața, populațiunea, aspectul, fortificațiunile, grădinile publice, monumentele, zidurile, casarmele, administrația, finanțele orașului, despre autoritățile ce își au sediul în capitală, apoi despre instrucția, așezămintele culturale, presa, industria, comerțul, comunicațiunea, băncile, locurile de petrecere și istoria Bucureștilor. Dintre toate scrierile monografice despre acest oraș, broșura de față este fără îndoială cea mai sistematică și luându-și datele numai din publicațiuni oficiale și dela locuri competente, dă cetitorilor — nucleu — o icoană cât se poate de fidelă a stărilor din capitala României. Ea este înzestrată cu un frumos plan al orașului la care este alăturat un registru al străzilor și zidurilor mai însemnate cu indicările necesare pentru a le găsi la moment în plan, apoi cuprinde un plan al grădinei botanice dela Cotroceni și un număr mare de ilustrațiuni de o frumșeță deosebită, anume: 3 aspecte din Calea Victoriei, Bulevardul cu băile Eforiei, Bis. Antim, Balașa, Stavropoleos, Catedrala catolică, Ateneul, Universitatea, 2 tablouri ale institutului botanic, Banca națională, Teatrul Național și așezămintele Brancovenesti. Broșura se poate procura la toate librăriile.

»Lupta pentru drept« e creațiunea acelu geniu juridic Dr. Rudolf de Ihering, care e poate cea mai strălucită și cea mai originală ilustrațiune a literaturii juridice contemporane. Traducerea dlui Păcățianu însă e mult superioară traducerilor anterioare, și ca stil și ca aprofundare serioasă a originalului, având pe lângă asta avantajul de a ne prezenta penultima ediție a originalului nemțesc, ediție apărută cu un an înainte morței lui Ihering, care a supus-o unor modificări, cari înlocuiesc stilul științific greoiu în întâia ediție cu un stil mai ușor, accesibil și celor ne-specialiști în materie de drept.

»Lupta pentru drept«.

»Liberalul«. ...Trebuie să fim bucuroși când ni-se dă în materie de literatură juridică o traducere de valoare, din toate punctele de privire.

»Lupta pentru drept« e creațiunea acelu geniu juridic Dr. Rudolf de Ihering, care e poate cea mai strălucită și cea mai originală ilustrațiune a literaturii juridice contemporane. Traducerea dlui Păcățianu însă e mult superioară traducerilor anterioare, și ca stil și ca aprofundare serioasă a originalului, având pe lângă asta avantajul de a ne prezenta penultima ediție a originalului nemțesc, ediție apărută cu un an înainte morței lui Ihering, care a supus-o unor modificări, cari înlocuiesc stilul științific greoiu în întâia ediție cu un stil mai ușor, accesibil și celor ne-specialiști în materie de drept.

»Tipografia«, societ. pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar: Călindarul Poporului pe anul comun 1899.

Acți publică apoi cuprinsul »Călindarulul« nostru care e următorul: Dela 1848, (din prilejul aniversarului al 50-lea).

Adunarea dela »Duminea Tomei« în Blaj. Andreiu Murășan, poetul anulului 1848 (cu 2 ilustrațiuni).

Fabulă arabă. Eu mîs, esc, și sînt Român, poesie de I. Dariu.

Țeară fără bētrāni, poveste de V. A. Urechia.

Anecdote. Doine și icoane din lumea românească. (Limba, portul și moșia).

Doine și strigături populare. De pe Murăș; De pe Tērnave; De pe Olt; De pe Someș; De pe Criș; Din părțile Năsăudului; Din Munții-Apuseni; Din Bănat; Din Țeara-Oașului; Din Bihor; Din Bucovina, România (Oltenia și Moldova), Basarabia și Macedonia.

Revașul Nostru, cronica întâmplărilor din Septembrie 1897—Sept. 1898, se extinde pe 47 pagini, cu următorii subtitluri:

Causa națională, afaceri culturale, afaceri bisericesti, afaceri economice, frunțași român. morți, dela frați, stări grele pretutindeni, etc.

Economie: Cum s'ajungem la mai bine? — Unele reguli pentru grijirea sănătăței. — Povețe.

De ris. Tirgurile din Ungaria și Transilvania etc.

Ilustrațiuni. 1. Andreiu Murășianu, portret. 2. Casa în care s'a născut A. Murășianu. 3. Un băiaș român, din Bucium-Șasa. 4. Dela Stăna-de-Vale: Reședința și capela Episcopului Pavel. 5. Un Român »mărginean« călare. 6. O Româncă din jurul Sibiuului. 7. O fetiță (coristă) din Bistrița. 8. O familie din Bănat. 9. O păreche tinără din Suicil-de-sus (între Lăpuș și Cibles). 10. Un țăran român din Bănat. 11. Scenă din Seliște (I. Sibiu). 12. Dela Stăna-de-Vale: case de locuit pentru oaspeți. 13. Români din Șiria (I. Arad). 14. Dela Stăna-de-Vale: »Bisericiuța« (o stâncă). 15. — »Moara dracului«. 16. † W. E. Gladstone (portret). 17. † Prințul de Bismarck. 18. Împărăteasa-Regină Elisabeta.

În estea călindarului e cu o întreagă icoană mai voluminosă decât anul trecut, estinzându-se pe 143 pagini. Prețul însă e tot cel vechiu: 20 cr. plus porto postal 5 cr. A se adresa: »Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu Strada Poplăcei 15.

Teatrul orașenesc în Sibiu.

Sămbătă, 25 Noembrie n. Al tragedia debut, ca oaspe la celebrei pratediane, d-șoara Agata Bărsescu. Der Sohu der Wildnis. Poemă dramatică în 5 acte, de Friedrich Halm. Începutul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

În 25 Noembrie n. 1898. Hotel »Impăratul Romanilor«: Lübbe din Brașov, Ianky cu soția din Arad, locotenenți; Rothmeyer, secretar-general din Budapesta; Kohn, Ganst, Stern, Vörös, din Budapesta, Leinberger, Singer, Aglar, Gürtler, din Viena, Schönbberger din Aiud, Deutsch din Alba-Iulia, Buehter din Tirgul-Murășului, comercianți. Hotel »Neurhher«: Bernald, proprietar din Miklosvár; Stanciu, avocat din Dicio-Sân-Martin; Balogh, notar, Iona, din Zilla, Agmovitz din Chichiinda-mare, privatieri; Aצל, voiajor din Budapesta; Ballmann, comerciant; Sándor, fost-restaurant din Marfația. Hotel »Melteer«: Pik, inginer, Binder, inspector, din Budapesta; Druhauer cu soția din Boița, Flucus din Săcel, preoți; Seligmann voiajor din Cinci-biserici; Krauss, comerciant din Agnita.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 23 Nov. n. 1898

Table with columns for grain types (Grâu, Orz, Ovės, Cucuruz, Meiu, Hrișcă), quality (Săminte), and prices per 100 chilogr. (Prețul per 100 chilogr. dela până).

Cursul pietii din Sibiu.

Table with columns for grain types (Grâu, Cucuruz, Ovės) and prices per 100 chilogr. (Prețul per 100 chilogr. dela până).

Bursa de Budapesta.

Table with columns for various financial instruments (Renta de aur ung., Lire turcești, Imperial (15 R. aur), Ruble rusești, Galbeni, Napoleon-d'ori, 100 Marce germane, Livre sterling) and their values.

Bursa de Viena.

Table with columns for various financial instruments (Renta de aur, Renta ung., Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung., Bonuri rurale ung., Obligățiunile desp. regalilor, Imprumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin, Renta de hărtie austriacă, Argint austriacă, Aur austriacă, Losuri austriace din 1880, Acțiunile băncii austro-ungare, Scrișuri fonciare ale institutului de credit și economiei »Albina«, Argintul, Galbeni împărătești, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, London 10 Livres sterlingi) and their values.

Bursa de București.

Table with columns for various financial instruments (Renta rom. per 1875, Renta română amort. 5%, Renta (Schuldverschreib), Oblig. de stat C. F. R., Renta rom. Rural. conv., Imprumutul municipal, Scrișuri func. rurale, Idem urbana, Banca Națională, Soc. Dacia-Rom., Soc. de Asig. Naț., Soc. rom. de reasig., Soc. rom. de con., Oblig. Cassei Pensunilor, Agio) and their values.

Mătasă de bal 45 cr.

(BALL-SEIDE)

până la 14 fl. 65 cr. metru — din fabricile mele proprii —

precum și mătasă Henneberg, neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vârgată, carré, muștrată, Damaste etc. (cam 240 diferite calități și 2000 diferite culori desemnuri etc.)

Pentru haine și blouse din fabrică. Privăților li-se trimite franco și liber de vamă, în casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[235] 45-50

(În Elveția porto postal e dublu).

Fabricile de mătasă ale lui G. Henneberg în Zürich,
(liferant de curte c. și r.)

În binevoitoarea atențiune!

Depositul principal
al primei fabrici de bere ung. pe acții
din Steinbruch, așezat în Sibiu, str. Schewis nr. 3,
recomandă bine cunoscuta și distinsa calitate de bere de Steinbruch,
în butoaie și sticle, transportată și acasă. Sorte mai însemnate:
Bere de Martie exportabilă, Bere dublă de Martie,
Bere de curte (Hof-Bier) à la Pilsen, à la Bavaria, Bere neagră Bock
[2098] 3-3 Cu stimă
Depositul principal al primei fabrici de bere ung. pe acții.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vânzare pe lângă prețurile originale și anume:

- „Iubire“, poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50
- „Dan“, roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75
- „Dan“, roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896,
2 volume à 32 cr. 64 cr.
- „Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75.
- „Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.
- „Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.
- „Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

- „În viltoare“, nuvele, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele se se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Novitate!

Cadou

ocasional!

LIMBA FLORILOR.

— De amor și amicitie. —

Simbolica naturală a celor mai favorite
flori, compusă după explicările orientalilor
de

Un amoresat.

Acest volum, în format drăgălaș (32°) imprimat pe
hârtie velină, în două culori, negru și albastru,
eleganț compactat în lux, este

cadou potrivit

pentru tinerime, mai ales pentru fetițe.

În legătură de pânză colorată, tabla titlului imprimată cu aur.
Prețul unui exemplar 50 cr. = 1.50 lei.

Carte de conversațiune

românească și nemțească,
cuprinzând diferite dialoguri și niște mo-
dele de rețaze pentru usul călătorilor și
al celor-ce voesc să învețe aceste două
limbi. [2169] 2-3
Edițiunea II., legată I fl., porto 5 cr.

Enrie Pardini,

I. r. Mbrăria universității Cernăuți, (Bucovina).

Concurs.

Pentru ocuparea postului de
comptabil la institutul de credit și
economii „Mureșanul“, societate pe acții
în M.-Radna (comit. Arad), care post
este împreună cu salariu anual de 600 fl.,
cuartir în localul institutului și tantiema
statutară; pe lângă prospect, ca succesiv
i-se va urca salariul.

Recursele instruate cu documente
referitoare la calificare, conduită și praxă
pentru de a pute conduce independent
afacerile contabilității — sânt a se tri-
mite direcțiunei, până inclusive 17
Decemvrie st. n. a. c.; alegerea va fi
în 18 Decemvrie a. c.

Postul este a se ocupa cu 1
Ianuarie st. n. 1899.

Întărirea definitivă va urma după
primul an de praxă. [2176] 2-3
M.-Radna, 23 Noemvrie 1898.

Direcțiunea.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Studii Literare

de
Teodor Raica,
profesor de liceu.

Cuprinzând:

O gramatică-parodie.

Veacul al XVI-lea.

Codrul frate cu Românul.

Monografia prepoziției „de“

O carte de mare preț pentru toți profesorii,
dascăli și cărturarilor români.

Prețul numai 75 cr.

Se poate procura dela

Librăria „Tipografiei“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Doi mari Metropoliți ai Românilor Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat,
pe hârtie fină de carton; sânt foarte potrivite
tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitelui și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă
prețurile originale și anume:

- „Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec
& Comp., 1893) fl. 1.50.
- „Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Ba-
lade și Idile“), editura Librăriei C. Sfeta,
1896 fl. 1.25.

La comande, care sânt a se adresa „Ti-
pografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de
a se adauga pe lângă prețul vol. și 5 cr.
porto pentru 1 volum.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în
Sibiu, se află de vânzare următoarele:

Scrierile

mult regretatului poet-prosator

Traian Demetrescu.

- „Intim“, poeme în prosă, nuvele, 1894 fl. —50
- „Sensitive“, poezii, 1894 —50
- „Iubita“, nuvele, 1895 1.—
- „Priveliște din viață“, (cu portretul
autorului), nuvele, 1896 1.25
- „Aquarele“, poezii, ed. Șaraga, 1896 —50

La comande, care sânt de a se adresa
la „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu
(Nagy-Szeben) se se adauga încă câte 5 cr.
porto de 1 volum.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

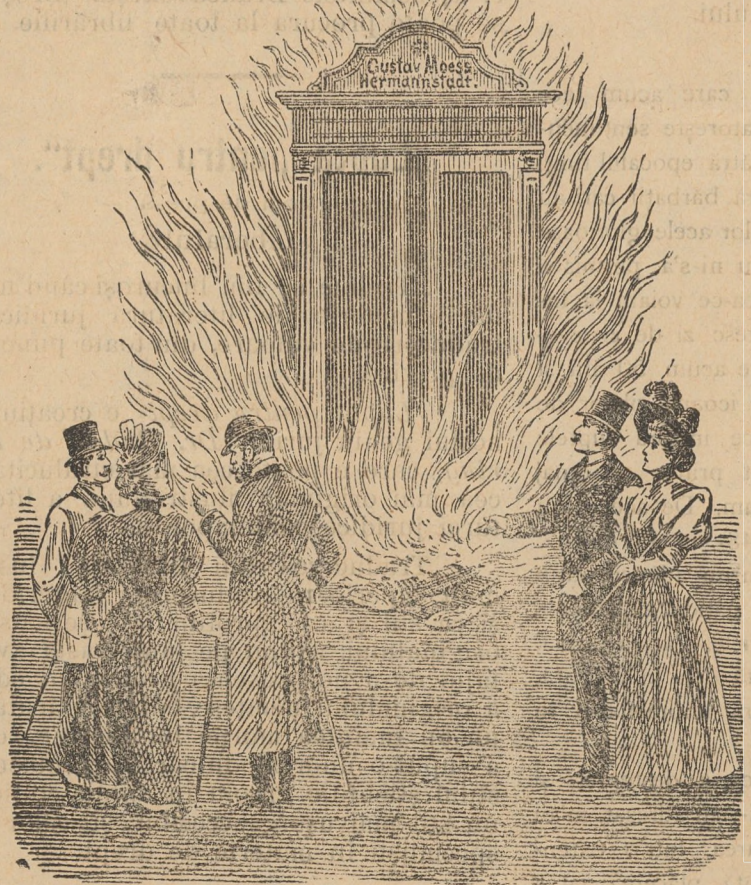
Strada Poplăcii Nr. 15.

Biblioteca populară a „Tribunei“.

- Pădureanca. Novela de Ioan Slavici, 12 coale
tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus
dela 40 cr. sau 1 lei la 30 cr. sau 60 bani.
- Fata Stolerului de Matilda Cugler-Poni.
Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Ce n'a fost și nu va fi. Poveste de I. T.
Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
- Pipăruș Pătru. Poveste de I. T. Mera. Un
exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Păcălă și Tândală. Anecdota de Silvestru Mol-
dovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
- Jucării și jocuri de copii. De P. Ispirescu,
culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50
bani.
- Teiu legănat. Poveste de Gr. Sima al lui Ión.
Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Colăcărul. Obiceiurile țeranilor români la nuntă,
de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau
32 bani.
- Fieca a nouă mame. Poveste de Silvestru Mol-
dovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
- Povestea lui Ignat. Poveste de Silvestru Mol-
dovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Sfântul Nicolae. De Matilda Cugler-Poni.
Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Îndărăniul. Poveste de Silvestru Moldovan.
Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Răstăm de mamă. Legendă populară din giu-
rul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exem-
plar 6 cr. sau 12 bani.
- Bunica de Bojena Némcová, tradusă din limba
boemă de prof. Dr. Urban Iarnik. Un exem-
plar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr.
sau 1 lei 20 bani.
- Vlad și Catrina. Poveste de Gr. Sima al lui
Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
- Din bătrâni. Ghiciri, întrebări și răspunsuri,
frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al
lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Pe pământul Turcului de George Coșbuc
Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Căldărusa cu trei picioare. Poveste franco-
zască de Eleonora Tănăsescu, după A. Ge-
nevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
- Cenușoara. Poveste de I. T. Mera. Un exem-
plar 8 cr. sau 16 bani.
- Un peșter îndărănic. Novela de Björnsterne
Björnson. (1866). Un exemplar 4 cr. sau 8
bani.
- Prietenul meu Vântură-Teară. Din novelele
californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar
8 cr. sau 16 bani.
- Scăpătoare. Din povestile lui Andersen. Un
exemplar 4 cr. sau 8 bani.

O sută de ani. De Ioan Slavici. Un exemplar
8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire
librarilor și peste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.

Fabrică de casse.

Subscribul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătere în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină și Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[480] 35—